

भारतीय रिज़र्व बँक
RESERVE BANK OF INDIA
www.rbi.org.in

आरबीआय/२०११-१२/३३

डीएनबीएस (पीडी-एमजीसी) सी.सी. क्र. ९/ २३.११.०१/२०११-१२

जुलै १, २०११

सर्व मॉर्गेज गॅरंटी कंपन्यांचे अध्यक्ष/सीईओ

महोदय,

३० जून २०११ पर्यंत दुरुस्ती केलेली अधिकृत सूचना गहाणासाठी हमीदार कंपन्यांचे प्रुडेंशियल नॉर्म्स (रिझर्व्ह बँक) निर्देश, २००८

आपणस माहितच आहे की, ह्या विषयावरील सर्व विद्यमान सूचना एकाच ठिकाणी मिळव्यात ह्यासाठी रिझर्व बँक अद्यावत केलेली परिपत्रके/अधिसूचना देत असते. जून ३०, २०११ रोजी अद्यावत केलेल्या अधिसूचना क्र. डीएनबीएस (एमजीसी) ४/सीजीएम(पीके) -२००८ दि फेब्रुवारी १५, २००८ मधील सूचना खाली दिल्या आहेत. ही अद्यावत केलेली अधिसूचना आरबीआयच्या वेबसाईटवरही <http://www.rbi.org.in> टाकण्यात आली आहे.

आपला,

(उमा सुब्रमणियम)

प्रभारी मुख्य महाव्यवस्थापक

रिझर्व बँक ऑफ इंडिया
अबँकीय पर्यवेक्षणचे विभाग खाते
केंद्रीय कार्यालये
सेंटर १, वर्ल्ड ट्रेड सेंटर,
कफ परेड, कुलाबा
मुंबई- ४०० ००५

अधिसूचना डीएनबीएस(पीडी)एमजीसी क्र.४ /सीजीएम (पीके) - २००८ दिनांक फेब्रुवारी १५, २००८

सार्वजनिक हिताच्या दृष्टीने आणि देशाच्या फायद्यासाठी कर्ज-प्रणालीचे विनियमन करण्यास ह्या बँकेला सहाय्य करण्यासाठी आवश्यक वाटल्याने, व खाली दिलेल्या प्रुडेंशियल नॉर्म्ससंबंधाने निदेश देणे आवश्यक वाटल्याने, भारतीय रिझर्व बँक, भारतीय रिझर्व बँक अधिनियम, १९३४ (१९३४ चा २) च्या कलम ४५ जेए ने दिलेल्या, तसेच ह्याबाबत तिला सहाय्यभूत असलेल्या सर्व अधिकारांचा वापर करुन, प्रत्येक मॉडगेज गॅरंटी कंपनीला येथे विहित केलेले निदेश देत आहे.

लघु शिर्षक, सुरुवात व ह्या निदेशांचे लागू होणे

१. (i) ह्या निदेशांना 'मॉडगेज गॅरंटी कंपनी प्रुडेंशियल नॉर्म्स (रिझर्व बँक) निदेश, २००८' असे समजले जाईल.
- (ii) हे निदेश ताबडतोब जारी होतील आणि रिझर्व बँकेद्वारे केलेल्या मॉडगेज गॅरंटी कंपन्यांच्या पंजीकरण योजनेखाली पंजीकरण प्रमाणपत्र दिल्या गेलेल्या प्रत्येक मॉडगेज गॅरंटी कंपनीला लागू होतील.

व्याख्या

२. (१) ह्या निदेशांच्या हेतुसाठी अन्यथा संदर्भ नसल्यास ;

- (i) 'शंकास्पद अॅसेट' म्हणजे, १२ महिन्यांपेक्षा अधिक काळपर्यंत एक सब-स्टँडर्ड अॅसेट म्हणून राहिलेला अॅसेट;
- (ii) हायब्रिड डेट भांडवली संलेख' म्हणजे, इक्विटी तसेच कर्ज ह्यांचे काही विशिष्ट गुणाविशेष असलेला भांडवली संलेख;
- (iii) 'लॉस अॅसेट' म्हणजे,

(अ) मॉडगेज गॅरंटी कंपनीने किंवा तिच्या अतर्गत किंवा बाह्य ऑडिटरने किंवा रिझर्व बँकेने लॉस अॅसेट ठरविलेला व त्या मॉडगेज गॅरंटी कंपनीने राईट ऑफ न केलेला असा एक अॅसेट; आणि

(ब) सिक्युरिटीच्या मूल्यातील ऱ्हास किंवा सिक्युरिटीची उपलब्धता नसणे किंवा फसवणुकीची कृती किंवा कर्जदाराने वगळल्यामुळे वसुली न होण्याचा धोका ह्यामुळे बाधित झालेला अॅसेट.

- (iv) 'मॉडगेज गॅरंटी कंपनी' म्हणजे, मॉडगेज गॅरंटी कंपनी (रिझर्व बँक) मार्गदर्शक तत्वे, २००८ च्या परिच्छेद २(१)(१) मध्ये व्याख्या केलेली कंपनी.

(v) (I) ह्या निदेशांच्या संदर्भात 'निव्वळ निज निधी' म्हणजे:

(अ) त्या कंपनीच्या अगदी अलिकडील ताळेबंदातून पुढील गोष्टी वजा करून राहिलेले एकूण भरणा झालेले इक्विटी भांडवल व मुक्त राखीव निधी-

- (i) संचयित बॅलन्स ऑफ लॉस;
- (ii) डिफर्ड रेव्हेंयु एक्सपेंडिचर; आणि
- (iii) इतर अमूर्त असेट्स; आणि

(ब) ह्यामधून रकमा वजा केल्या जाव्यात-

(१) अशा कंपनीच्या पुढील प्रकारच्या गुंतवणुकी-

- (i) तिच्या दुय्यम कंपन्यामधील;
- (ii) तिच्या गटातील कंपन्यामधील;
- (iii) इतर सर्व अबॅकीय कंपन्यांमधील

(२) डिबेंचर्स, बॉन्ड्स, थकित कर्जे आणि दिलेल्या अग्रिम राशी (हायर परचेस व लीज फायनान्स धरून) आणि खाली प्रमाणे ठेवी-

- (i) अशा कंपनीच्या दुय्यम कंपन्यात
- (ii) त्याच गटातील कंपन्यात.

मात्र अशी रक्कम वरील (अ) च्या १० % पेक्षा अधिक असावी.

(II) "दुय्यम संस्था" आणि "त्याच गटातील कंपन्या" ह्यांचे अर्थ, कंपनीज अधिनियम १९५६ (१९५६ चा १).टमध्ये दिलेल्या अर्थानुसारच असेल.

(vi) मॉडगेज गॅरंटी असेटच्या बाबतीत 'अकार्यकारी असेट' (एनपीए) म्हणजे, ट्रिगर इव्हेंट झाल्यानंतर कर्ज संस्थेकडून मिळविलेला असेट. ह्याला सरळसरळ अकार्यकारी असेट असे वर्गीकृत केले जाते व त्यापुढील त्याचे वर्गीकरण एनपीएच्या वयानुसार केले जाईल.

(vii) 'निजनिधी': म्हणजे, गाईड लाईन्स ऑन रजिस्ट्रेशन अँड ऑपरेशन्स ऑफ मॉडगेज गॅरंटी कंपनीच्या परिच्छेद १८ नुसार ठेवलेल्या आकस्मिक राखीव निधी, शेअर प्रिमियम खात्यातील शिल्लक, त्या असेटच्या विक्रीतून मिळालेली अतिरिक्त रक्कम, (वजा त्या असेटच्या पुनर्मूल्यांकनामुळे निर्माण झालेला राखीव निधी, वजा संचायित लॉस बॅलन्स, अमूर्त असेट्सचे पुस्तकीमूल्य व असल्यास डिफर्ड रेव्हेंयुखर्च) ह्यासह मुक्त राखीव निधी न भरणा झालेले इक्विटी भांडवल;

(viii) 'स्टँडर्ड असेट' म्हणजे, ज्याच्या बाबतीत मुद्दल किंवा व्याज ह्यांच्या परतफेडीमध्ये ओणतीही कसुरी दिसून येत नाही व ज्यात कोणतीही अडचण दिसत नसून त्यात व्यवसायातील सामान्य जोखमी पेक्षा अधिक जोखीम दिसून येत नाही असा असेट.

(ix) 'मॉडगेज गॅरंटी असेटच्या बाबतीत सबस्टँडर्ड असेट' म्हणजे, १२ महिन्यांपेक्षा अधिक नसलेल्या काळासाठी अकार्यकारी असेट म्हणून वर्गीकृत केलेला असेट.

(x) 'सबॉर्डिनेटेड कर्ज' म्हणजे, पूर्णपणे प्रदान केलेला, अप्रतिभूतित आणि इतर धनकोंचा हक्क असलेला तसेच निर्बंधक खंडांपासून मुक्त असलेला आणि मॉडगेज गॅरंटी कंपनीच्या पर्यवेक्षण प्राधिकरणाच्या संतीशिवाय, धारकाने विमोचन करता न येण्यासारख्या एक संलेख. अशा संलेखाचे पुस्तकी मूल्य खाली दिल्यानुसार डिस्काउंट करता येते:

<u>संलेखांची उर्वरित परिपक्वता</u>	<u>डिस्काउंटचा दर</u>
(अ) एक वर्षापर्यंत	१००%
(ब) एक वर्षापेक्षा अधिक परंतु दोन वर्षापर्यंत	८०%
(क) दोन वर्षापेक्षा अधिक परंतु तीन वर्षापर्यंत	६०%
(ड) तीन वर्षापेक्षा अधिक परंतु चार वर्षापर्यंत	४०%
(ई) चार वर्षापेक्षा अधिक परंतु पाच वर्षापर्यंत	२०%

मात्र असे डिस्काउंटेड मूल्य टियर १ भांडवलाच्या ५०% पेक्षा अधिक असू नये;

(xi) सबस्टॅशियल इंटरेस्ट' म्हणजे, एखादी व्यक्ती किंवा तिचा पती/पत्नी किंवा अल्पवयीन मूल ह्यांनी, वैयक्तिक रितीने किंवा एकत्रितपणे, एखाद्या कंपनीच्या शेअर्समध्ये लाभार्थी हितसंबंध ठेवणे. त्यावरील भरणा केलेली रक्कम त्या कंपनीच्या भरणा भांडवलाच्या किंवा भागीदारी कंपनीच्या सर्व भागीदारांनी दिलेल्या भांडवलाच्या १० % पेक्षा अधिक नाही;

(xii) 'टियर १ भांडवल' म्हणजे, निजनिधी वजा, इतर अबॅकीय वित्तीय कंपन्यामधील शेअर्समध्ये, आणि शेअर्स, डिबेंचर्स, बॉन्ड्स, थकित कर्जे व अग्रिम राशी तसेच दिलेले लीज फायनान्स व दुय्यम कंपनी व त्याच गटातील कंपनी ह्यामधील निजनिधीच्या दहा टक्क्यांपेक्षा अधिक रकमेची गुंतवणुक.

सूचना- दुय्यम कंपनी, त्याच गटातील कंपनी आणि इतर एनबीएफसी ह्यांच्या शेअर्समधील गुंतवणुकचा संबंध, त्या मॉडगेज गॅरंटी कंपनीने कर्ज फेडीसाठी मिळविलेल्यांशी आहे.;

(xiii) टियर २ भांडवलात पुढील बाबी समाविष्ट आहे:-

- (अ) प्रिफरन्स शेअर्स;
- (ब) पंचावन्न टक्क्यांच्या दराने डिस्काउंट केलेले पूनर्मूल्यांकित राखीव निधी;
- (क) सर्वसाधारण तरतुदी व तोट्याबाबतचे राखीव निधी मात्र असे निधी, प्रत्यक्ष मूल्य न्हास किंवा कोणत्याही विशिष्ट अॅसेटमधील समजून येण्याजोगा भावी तोटा ह्यांच्याशी संबंधित नसावा आणि ते निधी, जोखीम भारित अॅसेट्सच्या सव्या टक्का एवढा अनपेक्षित तोटा व स्टॅंडर्ड अॅसेट्स वरील तरतुदी भागविण्यासाठी उपलब्ध असावा;
- (ड) हायब्रिड डेट कॅपिटल संलेख; आणि
- (ई) सबॉर्डिनेटेड कर्ज,

मात्र ह्यांची एकूण टियर १ भांडवलापेक्षा अधिक असू नये;

(xiv) 'उलाढाल व व्यवसायिक उलाढाल' म्हणजे, त्या वर्षामध्ये केलेले एकूण मॉडगेज करार आणि त्यावर्षात केलेल्या

इतर कार्यकृतींमधून निर्माण झालेला व्यापार ;

(२) ह्यामध्ये वापरण्यात आलेल्या परंतु व्याख्या न केलेल्या व रिझर्व बँक ऑफ इंडिया अधिनियम, १९३४ (१९३४ चा २) किंवा मॉडगेज गॅरंटी कंपनी (रिझर्व बँक) मार्गदर्शक तत्वे, २००८ मध्ये (अधिसूचना डीएनबीएस (पीडी)एमजीसी) क्र. ३/ सीजीएम (पीके) २००८ दि. फेब्रुवारी १५,, २००८ मध्ये दिलेल्या) व्याख्या केलेल्या शब्दांचा व शब्दसमूहांचा अर्थ त्या अधिनियमात किंवा निदेशात त्यांना दिल्यानुसारच असेल. हा अधिनियम किंवा ते निदेश ह्यात व्याख्या न केलेल्या शब्दांचा व शब्दसमूहांचा अर्थ, कंपनीज अधिनियम १९५६ (१९५६ चा १) मध्ये त्यांना दिलेल्या अर्थाप्रमाणेच असेल.

उत्पन्नाची ओळख

३. (i) एखाद्या एनपीओ असलेल्या अॅसेटवरील किंवा एनपीए असून, एखादा ट्रिगर प्रसंग घडल्यावर धनको संस्थेकडून ताबा घेतल्या गेलेल्या एनपीएवरील व्याज/डिस्काउंटसह कोणतेही इतर आकार केवळ रोख धर्तीवरच ओळखले जातील.

(ii) गहाणासाठी हमीदार कंपनी, भारतीय सनदी लेखापालांच्या संस्थेने जारी केलेल्या जमाखर्चाच्या मानकांनुसार गहाणाच्या हमीच्या करारपत्रांवर अधिमूल्य किंवा शुल्क आकारेल, जे नफा तोट्याच्या हिशोबामध्ये उत्पन्न म्हणून दाखविले जाईल. न मिळालेल्या अधिमूल्याच्या रकमेची ताळेबंदामध्ये दायित्वाच्या बाजूला वेगळ्या ओळीमध्ये नोंद केली जाईल.

(iii) गहाणासाठी हमीदार कंपनीने हाती घेतलेल्या कोणत्याही इतर व्यवसायासंबंधी, भारतीय रिझर्व्ह बँक कायदा, १९३४ च्या कलम ४५ १ (सी) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे वैध मर्यादेमध्ये नॉन-बँकिंग फिनानशियल (नॉन-डिपॉझिट अॅक्सेप्टिंग ऑर होल्डिंग) कंपन्यांचे प्रुडेंशियल नॉर्म्स (रिझर्व बँक) निर्देश, २००७ मध्ये समाविष्ट केल्याप्रमाणे अशा अॅसेटसाठी नमूद केलेल्या उत्पन्नाला मान्यता देणा-या नॉर्म्सच्या आधारे, उत्पन्नाला मान्यता दिली जाईल.

जमाखर्चाची मानके

४. भारतीय सनदी लेखापालांच्या संस्थेने जारी केलेली जमाखर्चाची मानके आणि मार्गदर्शक सूचना (या निर्देशांमध्ये आयसीएआयय असा उल्लेख आहे) जोवर ह्या निर्देशांच्या कोणत्याही तरतूदीशी विसंगत नाहीत, तोवर त्यांचे पालन केले जाईल.

अॅसेटसचे वर्गीकरण

५. (१) योग्य प्रकारे निश्चित केलेल्या उधारीतील उणीवांचे प्रमाण आणि वसूलीसाठी संपार्श्विक प्रतिभूतिवरील अवलंबनाची व्याप्ती लक्षात घेतल्यानंतर, गहाणासाठी प्रत्येक हमीदार कंपनी, त्याचे अॅसेट्स, कर्जे आणि आगाऊ रकमा आणि कोणत्याही इतर स्वरूपातील उधारी यांचे खालील प्रकारात वर्गीकरण करेल:

- (i) प्रमाणित अॅसेटस्* ;
- (ii) अनुप्रमाणित अॅसेटस् ;
- (iii) अनिश्चित अॅसेटस्; आणि
- (iv) तोट्यातील अॅसेटस्.

* हमीच्या बंधनांखाली मिळविलेल्या अॅसेट्सचे प्रमाणित अॅसेट्समध्ये वर्गीकरण होणार नाही.

(२) वर उल्लेख केलेल्या अॅसेट्सच्या वर्गीकरणामध्ये, केवळ नवीन अनुसूची तयार केल्याचा परिणाम म्हणून बदल केला जाणार नाही, तर त्यासाठी आवश्यक असलेल्या, बँकेने वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या अटींची पूर्तता करणे गरजेचे आहे.

तरतूदीसाठी आवश्यक बाबी

६. (१) भंग झालेल्या हमीवरील तोट्यांसाठी तरतूद: जेव्हा गहाणासाठी हमीदार कंपनीच्या हमीचा भंग होतो तेव्हा त्या कंपनीला संभाव्य तोटा होतो. अॅसेट्सच्या प्रलंबित वसूलीच्या अशा भंग पावलेल्या हमीच्या संबंधातील तोट्यासाठी गहाणासाठी हमीदार कंपनी तरतूदी करतील. तरतूदीसाठी धारण करण्याची आवश्यकता असलेली रक्कम, जेथे हमीचा भंग झाला आहे त्यासंबंधातील प्रत्येक घराच्या कर्जासाठी कंपनीने धारण केलेल्या अॅसेट्सच्या वसूल होऊ शकणा-या किमतीचे अनुयोजन केल्यानंतर कराराप्रमाणे भंग झालेल्या रकमेच्या एकूण रकमेएवढी असेल. जर कोणत्याही भंग झालेल्या हमीच्या संबंधातील धारण केलेल्या अॅसेट्सची वसूल होऊ शकणारी किंमत भंग झालेल्या रकमेपेक्षा जास्त असेल तर अतिरिक्त रकमेचे दुस-या भंग झालेल्या हमीतील तुटीच्या अनुषंगाने अनुयोजन होणार नाही. जर आधीच धारण केलेली तरतूदीची रक्कम वर गणना केलेल्या रकमेपेक्षा जास्त असेल तर अतिरिक्त रकमेचे व्युत्क्रमण होणार नाही. प्रतिवर्षी केलेल्या तरतूदीच्या रकमेची नफा तोट्याच्या खात्यामध्ये वेगळ्या ओळीमध्ये नोंद केली जाईल. भंग झालेल्या हमीच्या हिशोबपूर्तीमधील तोट्यांसाठी धारण केलेली तरतूदीची रक्कम ताळेबंदामध्ये दायित्वाच्या बाजूला वेगळ्या ओळीमध्ये दर्शविली जाईल.

(२) झालेल्या परंतु नोंद न केलेल्या (आयबीएनआर) तोट्यांसाठी तरतूद: जेव्हा गहाणासाठी हमीदार कंपनीने हमी दिलेल्या घराच्या कर्जामध्ये कमतरता असते तेव्हा कंपनीला संभाव्य तोटा होतो. अशा परतफेड न केलेल्या घराच्या कर्जाच्या संबंधात जेथे महत्वाची घटना नंतर घडणार असते किंवा अजूनही हमीचा भंग झालेला नसतो, त्यावेळी गहाणासाठी हमीदार कंपनी तरतूदी धारण करतील. हमीदार कंपनीचा जो संभाव्य तोटा होतो त्याला, झालेला परंतु नोंद न केलेला (आयबीएनआर) तोटा असे म्हणतात. धारण करण्याची आवश्यकता असलेली तरतूदीची रक्कम विम्याच्या आधारे, झालेल्या परंतु नोंद न केलेल्या तोट्याची पुनरावृत्ती आणि त्याची तीव्रता यांच्या अंदाजांवर आधारित काढली जाईल, जी परतफेड केलेले दावे, हिशोबपूर्ती झालेल्या दाव्यांसाठी धारण केलेली तरतूद, धोक्यांची आकडेवारी इ. यांच्या संदर्भातील भूतकाळातील माहिती, नवीन कल, आर्थिक घटक आणि इतर संख्याशास्त्रीय माहिती यांच्या आधारे मिळते. जर आधीच धारण केलेली तरतूदीची रक्कम वर गणना केलेल्या रकमेपेक्षा जास्त असेल तर अतिरिक्त रकमेचे व्युत्क्रमण होणार नाही. प्रतिवर्षी केलेल्या तरतूदीच्या रकमेची नफा तोट्याच्या खात्यामध्ये

वेगळ्या ओळीमध्ये नोंद केली जाईल. झालेल्या परंतु नोंद न केलेल्या (आयबीएनआर) तोट्यांसाठी धारण केलेली तरतूदीची रक्कम ताळेबंदामध्ये दायित्वाच्या बाजूला वेगळ्या ओळीमध्ये दर्शविली जाईल.

(३) वर उल्लेख केलेल्या बाबींच्या संबंधाने, गहाणासाठी प्रत्येक हमीदार कंपनी, खाते निष्क्रिय बनण्यातील असलेला वेळेचा फरक, त्याची असलेली मान्यता, रोख्यांची वसूली आणि आकारलेल्या रोख्यांच्या किमतीतील कालपरत्वे होणारी घट या बाबी लक्षात घेतल्यानंतर खाली नमूद केल्याप्रमाणे प्रत्येक वर्गासाठी तरतूद करेल:-

(४) गहाणासाठी हमी असलेले ॲसेट्स

गहाणासाठी हमी असलेल्या ॲसेट्सच्या संंधातील तरतूदीची आवश्यकता खालीलप्रमाणे असेल:

(i) तोटा झालेले ॲसेट्स	पूर्ण ॲसेटचे निर्लेखन केले जाईल. जर कोणत्याही कारणासाठी ॲसेट्सची नोंद खाते पुस्तकात राहण्यास परवानगी मिळाली तर न फेडलेल्या रकमेच्या १००% तरतूद केली पाहिजे;												
(ii) शंकास्पद ॲसेट्स	<p>(अ) रोख्यांच्या वसूल होऊ शकणा-या किमतीतील समावेश न केलेल्या आगाऊ रकमेच्या हिश्यापर्यंत १००% तरतूद ज्याचा गहाणासाठी हमीदार कंपनी वैध प्रकारे अवलंब करेल. वसूल होऊ शकणा-या किमतीचा अंदाज वास्तवातील आधारावर केला जाईल;</p> <p>(ब) सुरक्षित हिश्याबाबत, ॲसेट ज्या कालावधीसाठी शंकास्पद राहिला आहे त्या आधारे सुरक्षित हिश्याच्या २०% ते १००% पर्यंत खालील आधारे तरतूद केली पाहिजे:</p> <table border="1" data-bbox="440 1073 1154 1262"> <thead> <tr> <th>ॲसेट राहिलेला कालावधी</th> <th>स्थितीत</th> <th>% तरतूद</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>एक वर्षाच्या कालावधीपर्यंत</td> <td></td> <td>२०</td> </tr> <tr> <td>एक ते तीन वर्षे</td> <td></td> <td>३०</td> </tr> <tr> <td>तीन वर्षांपेक्षा जास्त</td> <td></td> <td>१००</td> </tr> </tbody> </table>	ॲसेट राहिलेला कालावधी	स्थितीत	% तरतूद	एक वर्षाच्या कालावधीपर्यंत		२०	एक ते तीन वर्षे		३०	तीन वर्षांपेक्षा जास्त		१००
ॲसेट राहिलेला कालावधी	स्थितीत	% तरतूद											
एक वर्षाच्या कालावधीपर्यंत		२०											
एक ते तीन वर्षे		३०											
तीन वर्षांपेक्षा जास्त		१००											
(iii) अनुप्रमाणित ॲसेट्स	न फेडलेल्या एकूण रकमेच्या १० टक्के सर्वसाधारण तरतूद केली जाईल.												
प्रमाणित ॲसेटसाठी													
प्रमाणित ॲसेट	<p>गहाणासाठी हमीदार कंपन्यांनी प्रमाणित ॲसेटसाठी खालील आधारे सर्वसाधारण तरतूद केली पाहिजे;</p> <p>(अ) २० लाखांपेक्षा जास्त रकमेच्या राहण्याच्या घरांवरील कर्जासाठी हमीचा समावेश १% दराने;</p> <p>(ब) इतर सर्व हमीचा समावेश ०.४०% दराने</p>												

टीपः

- (१) निव्वळ एनपीएस् काढण्यासाठी प्रमाणित अॅसेटवरील तरतूद गणली जाणार नाही.
- (२) प्रमाणित अॅसेटसाठी केलेली तरतूद एकूण आगाऊ रकमेतून बाजूला काढण्याची आवश्यकता नाही परंतु ती ताळेबंदामध्ये इतर देयके आणि इतर तरतूदी या मथळ्याखाली प्रमाणित अॅसेटसाठी अनुषंगिक तरतूद अशा प्रकारे स्वतंत्रपणे दर्शविली पाहिजे.
- (३) हे स्पष्ट केलेले आहे की एनपीएस् वरील उत्पन्नाची मान्यता आणि त्यासाठी केलेली तरतूद या प्रुडेंशियल नॉर्म्सच्या दोन स्वतंत्र बाजू आहेत आणि नॉर्म्सप्रमाणे केलेल्या तरतूदी एनपीएस् च्या न फेडलेल्या एकूण रकमेवर करण्याची आवश्यकता आहे. एनपीए वरील उत्पन्नाला मान्यता मिळालेली नाही ही बाब तरतूद न करण्यासाठी कारण होऊ शकत नाही.

इतर उपक्रम

७. गहाणासाठी हमीदार कंपनी त्याच्या एकूण अॅसेटच्या १०% पर्यंत कोणताही उपक्रम हाती घेऊ शकते. जर गहाणासाठी हमीदार कंपनीने भारतीय रिझर्व्ह बँक कायदा, १९३४ च्या ४५६(सी) कलमा अंतर्गत नमूद केलेला कोणताही इतर व्यवसाय परवानगी असलेल्या मर्यादेमध्ये चालू केला, ज्यासाठी प्रुडेंशियल नॉर्म्स आधीच विहित केल्या आहेत आणि ज्यांचा समावेश २२ फेब्रुवारी २००७ च्या अधिसूचना क्रमांक डीएनबीएस. १९३ डीजी(व्हीएल)-२००७ मध्ये आहे, ज्यात वेळोवेळी दुरुस्ती केलेली आहे, त्याच नॉर्म्सचे पालन गुंतवणुकीच्या मूल्यांकनासाठी, अॅसेटच्या वर्गीकरणासाठी आणि तरतूदीसाठी केले पाहिजे.

लेखांकनाचे वर्ष

८. गहाणासाठी हमीदार प्रत्येक कंपनी प्रतिवर्षी ३१ मार्चला त्याचा ताळेबंद आणि नफा तोट्याचे खाते तयार करेल. जेव्हा गहाणासाठी हमीदार कंपनीचा, कंपनीच्या कायद्याच्या तरतूदीप्रमाणे त्याच्या ताळेबंदाची तारीख पुढे ढकलण्याचा हेतू असतो तेव्हा त्याने ह्या उद्देशाने कंपन्यांच्या प्रबंधकाला भेटण्यापूर्वी भारतीय रिझर्व्ह बँकेची पूर्व अनुमती घेतली पाहिजे.

याशिवाय, बँक आणि कंपन्यांच्या प्रबंधकाने जरी वाढीव कालावधी देण्याचे मान्य केले तरी गहाणासाठी हमीदार कंपनी, त्या वर्षाच्या ३१ मार्च रोजीचा (न तपासलेला) आगाऊ पाठविलेला ताळेबंद आणि त्या दिवशी देय असलेले वैधानिक उत्पन्न बँकेला सादर करेल.

ताळेबंदात उघड करणे

९. (१) गहाणासाठी हमीदार प्रत्येक कंपनी वर उल्लेख केलेल्या परिच्छेद ६ प्रमाणे केलेली तरतूद, उत्पन्नातून किंवा अॅसेटच्या मूल्यांकनाच्या अनुषंगाने बाजूला न काढता तिच्या ताळेबंदामध्ये स्वतंत्रपणे उघड करेल.

(२) गहाणासाठी हमी असलेल्या व्यवसायासाठी आणि इतर आणि वैयक्तिकपणे अॅसेट्स्च्या प्रत्येक वर्गासाठीच्या तरतूदी स्वतंत्रपणे वेगळ्या मथळ्याच्या खात्याखाली सुस्पष्टपणे खालीलप्रमाणे दर्शविल्या जातील:-

- (i) बुडित आणि शंकास्पद कर्जासाठीच्या तरतूदी; आणि
- (ii) गुंतवणूकीतील घसा-यासाठी तरतूद.

(३) प्रतिवर्षासाठी अशा तरतूदी जमा-खर्चाच्या खात्यामधून केल्या जातील.

गहाणासाठी हमीदार कंपनीद्वारा लेखापरीक्षा समितीची घटना

१०. गहाणासाठी हमीदार प्रत्येक कंपनी एक लेखापरीक्षा समिती घडवेल, ज्यामध्ये त्या कंपनीच्या संचालक मंडळातील तीनपेक्षा कमी अ-कार्यकारी संचालक नसतील, त्यापैकी किमान एक सनदी लेखापाल असेल.

स्पष्टीकरण I: कंपनी कायदा, १९५६ (१९५६ चा १) च्या कलम २९२ए अन्वये आवश्यक असलेली गहाणासाठी हमीदार कंपनीने घडविलेली लेखापरीक्षा समिती ह्या परिच्छेदाच्या उद्देशासाठी लेखापरीक्षा समिती असेल.

स्पष्टीकरण II: या परिच्छेदाखाली घडविलेल्या लेखापरीक्षा समितीला कंपनी कायदा, १९५६ (१९५६ चा १) च्या कलम २९२ए मध्ये निर्धारित केलेले तेच अधिकार, कार्य आणि जबाबदा-या असतील.

सरकारी रोख्यातील व्यवहार

११. गहाणासाठी हमीदार प्रत्येक कंपनी सरकारी रोख्यातील व्यवहार तिचे सीएसजीएल खाते किंवा तिचे डिमेंट खाते यांच्या द्वारा करू शकेल:

जर गहाणासाठी हमीदार कोणतीही कंपनी सरकारी रोख्यातील कोणताही व्यवहार कोणत्याही दलालाद्वारा प्रत्यक्ष स्वरूपात करणार नाही.

भांडवलाच्या पर्याप्तिबाबतची गरज

१२. गहाणासाठी हमीदार प्रत्येक कंपनीला निव्वळ मालकीचा निधी कमीतकमी १०० करोड रुपये किंवा अशी दुसरी रक्कम असण्याच्या अटीची पूर्तता करावी लागेल जी, भारतीय रिझर्व्ह बँक वेळोवेळी निश्चित करू शकेल, भांडवलाचा स्तर I आणि स्तर II चा समावेश असलेले भांडवलाचे कमीतकमी गुणोत्तर राखेल, जे तिच्या ताळेबंदातील धोका असलेल्या एकूण अॅसेट्स्च्या आणि ताळेबंदात नसलेल्या घटकांच्या धोका अनुयोजित किमतीच्या दहा टक्क्यांपेक्षा कमी नसेल. आवश्यक असलेल्या भांडवलाच्या गुणोत्तरातील तिच्या धोका असलेल्या एकूण अॅसेट्स्च्या कमीतकमी ६% कंपनी स्तर I म्हणून राखेल.

(२) कोणत्याही वेळी स्तर II चे एकूण भांडवल स्तर I च्या भांडवलाच्या शंभर टक्क्यांपेक्षा जास्त नसेल.

स्पष्टीकरण:

ताळेबंदावरील असेट्स

(१) ह्या निदेशांमध्ये प्रतिशतभार (पर्सेंटेज वेटेज) म्हणून व्यक्त केलेल्या कर्ज जोखमीच्या मात्रा ताळेबंदातील असेट्सना देण्यात आल्या आहेत. ह्यामुळे त्या असेटचे रिस्क अॅडजस्टेड मूल्य मिळविण्यास, प्रत्येक असेट/बाबीच्या मूल्याला संबंधित जोखीम भाराने गुणावयाचे असते. किमान कॅपिटल रेशो घेण्यासाठी एकूण हिशेबात घ्यावी लागते. खाली दिल्यानुसार, निधीयुक्त बाबींची भारित एकूण बेरीज म्हणून जोखीम भारित मूल्यांकित केला जाईल:

असेट्सच्या बाबी - ताळेबंदावरील बाबींची जोखीम-	भार टक्केवारी
(i) रोकड	०
(ii) बँकेरील शिल्लक व स्थिर ठेवी आणि ठेवी प्रमाणपत्रांसह कांवरील दावे	२०
(iii) गुंतवणुकी	
(अ) केंद्र सरकार व राज्य सरकारच्या प्रतिभूती	०
(ब) बँकांचे बाँड्स	२०
(क) स्थिर ठेवी/ ठेवीचे प्रमाणपत्रे/ सार्वजनिक वित्तसंस्थांचे बाँड्स	१००
(ड) सर्व कंपन्यांचे शेअर्स* आणि सर्व कंपन्यांचे डिबेंचर्स/बाँड्स/कमर्शियल पेपर्स आणि डेट ओरिएंटेड/मनीमार्केट म्युच्युअल फंडांचे युनिट्स.	१००
(*मॉडगेज गॅरंटीज् कंपनी इन्वेस्टमेंट (रिझर्व बँक) निदेश २००८ च्या परिच्छेद ३(ii) अनुसार, कॉर्पोरेट कंपन्यांचे शेअर्स, केवळ कर्ज फेडी नंतरच मिळविता येतात)	
(iv) चालू असेट्स	
(अ) कर्ज व अग्रिम राशी	१००
(ब) सुपर अॅन्युईटीज्, लाभ व फ्लॅट्स/घरे ह्यांच्या तारणाविरुद्ध कर्मचाऱ्यांना दिलेली कर्ज	२०
(क) कर्मचाऱ्यांना दिलेली अन्य कर्ज	१००
(ड) प्रतिभूतित असलेली इतर कर्ज व अग्रिम राशी.	१००
(ई) इतर (नेट स्टॉक ऑन हायर, खरेदी व डिस्काउंट केलेली बिले इत्यादि सहा)	१००
(v) स्थिर असेट्स (घसान्याची निव्वळ)	
(अ) लीज केलेले असेट्स (निव्वळ पुस्तकी मूल्य)	१००
(ब) जागा	१००
(क) फर्निचर व फिक्सचर्स	१००
(ड) इतर स्थिर असेट्स	१००
(vi) इतर असेट्स	
(अ) मूळ स्रोतातून कापलेला आयकर (निव्वळ तरतुद)	०
(ब) भरलेला अग्रिम राशी (निव्वळतरतुदी)	०
(क) सरकारी सिक्युरिटीजवर द्यावयाचे व्याज	०
(ड) इतर	१००

टीप:

- (१) घसान्यासाठी तरतुद केली आहे अशा अॅसेट्सबाबत किंवा बुडित किंवा शंकास्पदकर्जासाठी तरतुद केली आहे तेथे नेटिंग केले जाऊ शकते.
- (२) निव्वळ निजनिधी काढण्यासाठी, निजनिधीमधून वजा केलेल्या अॅसेट्सना 'शून्य' भार असेल.
- (३) एकूण निधीयुक्त जोखीम भार काढण्यासाठी, एखाद्या कर्जदाराचा निधीयुक्त जोखीम काढताना, मॉडगेज गॅरंटी कंपनी, त्या कर्जदाराच्या एकूण आरूटस्टॅडिंग जोखमीमधून दिलेल्या अग्रिम राशीविरुद्ध, तारण म्हणून ठेवलेल्या कॅश मार्जिन/कॅशन मनी/सुरक्षा ठेवीची रक्कम नेट-ऑफ करू शकतात.

ताळेबंदाबाहेरील बाबी

(२) ह्या निदेशांमध्ये, ताळेबंदाबाहेरील बाबींना दिलेल्या कर्ज ओखमीच्या मात्रा, क्रेडिट कनव्हर्शन फॅक्टरची टक्केवारी म्हणून व्यक्त करण्यात आल्या आहेत. ह्यासाठी, प्रत्येक बाबीच्या दर्शनी मूल्याला, ताळेबंदाबाहेरील बाबीचे क्रेडिट इक्विव्हॅलंट मूल्य काढण्यासाठी संबंधित कनव्हर्शन फॅक्टरने आधी गुणावे लागेल. संबंधित प्रतिपक्षांना लागू असलेल्या जोखीम भारांनी, प्रत्येक बाबीच्या क्रेडिट इक्विव्हॅलंट मूल्याला गुणावे लागेल. असे एकूण जोखीम भारित मूल्य, किमान कॅपिटल रेशो काढण्यासाठी विचारात घेतले जाईल. ताळेबंदाबाहेरील बाबीचे क्रेडिट इक्विव्हॅलंट मूल्य, खाली दिलेल्या निधी आधारित नसलेल्या बाबींसाठी असलेल्या क्रेडिट कनव्हर्शन फॅक्टरांनुसार काढले जाईल :

बाबीचे स्वरूप	क्रेडिट कनव्हर्शन फॅक्टर - टक्के
i) वित्तीय व इतर हमी	१००
ii) शेअर्स/डिबेंचर्स ह्यासारख्या आर/ओ गुंतवणुकीतील अंडर रायटिंग जबाबदान्या, इ	५०
iii) अंतश: दिलेले शेअर्स/डिबेंचर्स	१००
iv) केलेले परंतु अंमलबजावणी न झालेले लीज करार	१००
v) इतर आकस्मिक जबाबदान्या	५०

टीप : कनव्हर्शन फॅक्टर लागू करण्यापूर्वी कॅश मार्जिन्स/ठेवी वजा केल्या जातील.

मॉडगेज गॅरंटी कंपनीच्या स्वतःच्याच शेअर्स विरुद्ध कर्ज देण्यास मनाई आहे

१३. (१) कोणतेही मॉडगेज गॅरंटी कंपनी तिच्या स्वतःच्याच शेअर्स विरुद्ध कर्ज देणार नाही.

(२) स्वतःच्याच शेअर्स विरुद्ध दिलेल्या कर्जाची थकबाकी, त्या मॉडगेज गॅरंटी कंपनीद्वारा तिच्याकडून पंजीकरण प्रमाणपत्र दिले जाण्यापूर्वी, परतफेडी वेळापत्रकानुसार वसूल केली जाईल.

कर्ज/गुंतवणुकीची घनता

१४. (१) कोणतीही मॉडगेज गॅरंटी कंपनी पुढीलप्रमाणे असलेल्यांना कर्ज देणार नाही

(अ) एकाच कर्जदाराला, स्वतःच्या निजनिधीच्या १५ टक्क्यांपेक्षा अधिक; आणि

(ब) एकाच कर्जदार गटाला स्वतःच्या निजनिधीच्या २५ टक्क्यांपेक्षा अधिक; आणि

(२) प्रत्येक मॉडगेज गॅरंटी कंपनी एकच पक्ष/पक्षांचा एकच गट ह्यांच्या बाबतीत असलेल्या जोखमीसंबंधाने एक धोरण तयार करील.

टीप :

(१) मर्यादा ठरविण्यासाठी, ताळेबंदाबाहेरील जोखमीचे, वर सांगितल्यानुसार कनव्हर्शन फॅक्टर लावून, कर्ज जोखमीमध्ये रुपांतर केले जाईल.

(२) ह्या परिच्छेदात विहित केलेल्या हेतूसाठी डिबेंचर्स मधील गुंतवणुकी, गुंतवणुकी न समजता कर्ज म्हणून समजला जातील.

(३) अशा मॉडगेज गॅरंटी कंपनीने तिच्या गटातील कंपन्या/संस्थांना तसेच कर्जदाराच्या कंपनी गटाला लागू असलेल्या कर्ज जोखमींना ह्या मर्यादा लागू असतील.

पत्ता, संचालक, ऑडिटर्स, इत्यादिमधील झालेला बदल सादर केला जावा.

१५. प्रत्येक मॉडगेज गॅरंटी कंपनी, पुढील बाबतीत झालेला बदल, तो बदल झाल्यापासून एक महिन्याच्या आत रिझर्व बँकेला कळवील:

(अ) पंजीकृत/कॉर्पोरेट ऑफीसचा संपूर्ण टपाल पत्ता, टेलिफोन आणि फॅक्स नंबरस;

(ब) कंपनीच्या संचालकांची नावे व राहता पत्ता;

(क) मुख्य अधिकाऱ्यांची नावे व कार्यालयीन पदनावे;

(ड) कंपनीच्या ऑडिटर्सची नावे व कार्यालयीन पत्ता; आणि

(ई) कंपनीच्या वतीने सही करण्यात प्राधिकृत असलेल्या अधिकाऱ्यांच्या नमुना - सहा.

सूट

१६. त्रास टाळण्यासाठी तिला तसे आवश्यक वाटल्यास किंवा दुसऱ्या एखाद्या न्याय्य व पुरेशा कारणाने, रिझर्व बँक, तिने घातलेल्या अटींवर, कोणत्याही मॉडगेज गॅरंटी कंपनीला, किंवा मॉडगेज गॅरंटी कंपन्यांच्या वर्गाला, ह्या सर्व सूचनांमधील सर्व तरतुदी किंवा कोणत्याही तरतुदीचे पालन करण्यास मुदत वाढ किंवा सूट देऊ शकते.

विवेचन/अर्थांतरण

१७. ह्या निदेशातील तरउदींची अंमलबजावणी करण्यासाठी, रिझर्व बँक, तिला आवश्यक वाटल्यास, ह्यातील कोणत्याही बाबीसंबंधाने स्पष्टीकरण देऊ शकते आणि रिझर्व बँकेने दिलेल्या ह्या निदेशातील कोणत्याही तरतुदीचा अर्थ अंतिम व सर्व संबंधित पक्षांवर बंधनकारक राहिल.

(पी. किष्णामूर्ती)
प्रभारी मुख्य महाव्यवस्थापक